

Beschikking van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

op de op 22 mei 2023 ontvangen aanvraag van de Stichting
Faunabeheereenheid Noord-Brabant, om ontheffing op grond van artikel
3.10, tweede lid, juncto artikel 3.8 eerste lid, van de Wet
natuurbescherming. Dit voor het gebruik van vangkooien voor het vangen
en doden van wilde zwijnen in de provincie Noord-Brabant.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

De heer A. Peters
Gebiedsmanager Oost

Ons kenmerk

Z/199174-362198

Plaats / datum

's-Hertogenbosch,
1 augustus 2023

BESLUIT

Onderwerp

Op 22 mei 2023 hebben wij van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, Onderwijsboulevard 225, 5223 DE te 's-Hertogenbosch, een aanvraag ontvangen voor een ontheffing op grond van 3.10, tweede lid, juncto artikel 3.8 eerste lid artikel 3.18 eerste lid, van de Wet natuurbescherming. Het gaat daarbij om het gebruik van vangkooien voor het vangen en doden van wilde zwijnen in de provincie Noord-Brabant.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing,

- I. aan de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, Onderwijsboulevard 225, 5223 DE te 's-Hertogenbosch, de gevraagde ontheffing **te verlenen**, op grond van 3.10, tweede lid, juncto artikel 3.8 eerste lid van de Wet natuurbescherming, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 3.24, tweede lid van de Wet natuurbescherming voor:
 - de inzet van vangkooien voor het vangen en doden van **wild zwijn** (*Sus scrofa*)
 - artikel 3.26, derde lid van de Wet natuurbescherming, in samenhang met artikel 3.13 en 3.15 van het Besluit natuurbescherming voor:
 - het gebruik van het geweer op een jachtveld dat niet voldoet aan de '40 ha-eis'
 - het gebruik van het geweer vanaf kaliber .22, met munitie met een loopmond-energie (E0) van ten minste 400 Joule, op een afstand van maximaal 20 meter tot de vangkooi, dit uitsluitend voor het doden van biggen tot ca. 15 kilogram niet-ontweid gewicht.
 - Het gebruik van het geweer voorzien van geluiddemper en nachtzichtapparatuur. Voor het gebruik van de geluiddemper dient de uitvoerder te beschikken over een door Justitie afgegeven ontheffing voor gebruik daartoe.
- II. aan deze ontheffing voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 'voorschriften', en ook dat het Faunabeheerplan Noord-Brabant 2023 - 2029 onderdeel uitmaakt van deze ontheffing.

De ontheffing wordt verleend voor de gehele provincie Noord-Brabant. Deze ontheffing is geldig gedurende de gehele looptijd van het Faunabeheerplan 2023 – 2029. Dat wil zeggen voor de duur van 1 juli 2023 tot en met 30 juni 2029.

RECHTSMIDDELEN

Bezwaar

Bezwaren tegen dit besluit kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S-HERTOGENBOSCH

Wij vragen u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden.

Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, naam en adres van de indiener, de dagtekening en ons kenmerk van het besluit. Ook dient u een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar hierin op te nemen.

Daarnaast vragen wij u vriendelijk om een kopie van dit besluit bij te voegen. Kunt u ons ook uw telefoonnummer geven? De provincie kan dan, mocht dit nodig zijn, u bellen om samen de beste aanpak van behandeling van uw bezwaarschrift te bespreken.

Meer informatie over de behandeling van bezwaarschriften vindt u op www.brabant.nl/bezwaar.

U kunt het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073)680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e mailadres bezwaar@brabant.nl.

Voorlopige voorziening

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een bezwaarschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij: de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om de bezwaren te behandelen en daarop een besluit te nemen. Voorwaarde om zo'n voorlopige voorziening te vragen is, dat er sprake is van spoedeisend belang.

Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT.....	2
INHOUDSOPGAVE.....	4
VOORSCHRIFTEN	5
ALGEMENE VOORSCHRIFTEN	5
INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN.....	8
1. WETTELIJK KADER	8
2. TOETSING EFFECTEN DOOR INGREEP	10
3. CONCLUSIE.....	14

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De Faunabeheereenheid is bevoegd deze ontheffing om te zetten in een machtiging aan de uitvoerder (de gemachtigde) of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen.
2. Deze genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
3. De Faunabeheereenheid blijft als houder van de ontheffing verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften waaronder deze ontheffing is verleend.
4. De uitvoerder (gemachtigde) is verplicht bij gebruik van de ontheffing een kopie van de door de Faunabeheereenheid gewaarmerkte ontheffing, de machtiging tot het gebruik van de ontheffing, de schriftelijke toestemming van de grondgebruiker voor het betreden van de gronden, een legitimatiebewijs alsmede bij gebruik van een jachtvogel de valkeniersakte bij zich te hebben en deze bescheiden op eerste verzoek van een toezichthouder te tonen.
5. Alle geplaatste vangkooien en gevangen danwel gedode wilde zwijnen dienen conform de door de Faunabeheereenheid Noord-Brabant vastgestelde wijze te worden geregistreerd.
6. Een rapportage over het gebruik van deze ontheffing dient te worden opgenomen in het jaarverslag van de Faunabeheereenheid, welke jaarlijks, uiterlijk eind juni, aan Gedeputeerde Staten dient te worden toegezonden.
7. De uitvoerder dient, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het Faunabeheerplan 2023 - 2029.

Specifieke voorschriften

Het volgende protocol voor het vangen en doden van wilde zwijnen dient te worden gevolgd:

8. Voor het gebied moet een getekende samenwerkingsovereenkomst opgesteld zijn door jachthouder, grondgebruiker, uitvoerder en zwartwild coördinator van de WBE, of een vastgesteld regionaal gebiedsplan wild zwijn beheer.
9. Degene die de kooi plaatst is verantwoordelijk voor alle handelingen rond het vangproces.
10. Zodra er concrete plannen bestaan om de vangkooi in te zetten wordt een afspraak gemaakt met de toezichthouder.
11. Voor iedere beoogde vanglocatie wordt een machtiging aangevraagd.
12. Middels niet-dierlijk lokvoer worden wilde zwijnen naar een vanglocatie gelokt.
13. De locatie (nog zonder vangkooi) wordt met ten minste één wildcamera met bewegingssensor en nachtzichtfunctie gemonitord. De beelden moeten direct elektronisch verzonden worden aan de verantwoordelijke uitvoerder.
14. Wanneer de wilde zwijnen het voer aannemen kan worden begonnen met het ter plaatse opbouwen van de vangkooi.
15. Een vangkooi meet ten minste 2,0 m bij 2,5 m en is van boven open. Nergens aan de kooi mogen scherpe onderdelen uitsteken. Vangkooien zijn altijd mobiel.
16. Wanneer de dieren gewend zijn aan de vangkooi wordt het voeren verplaatst van buiten naar binnen in de vangkooi.
17. Een actieve vangkooi wordt voorzien van één of meerdere wildcamera's, welke ook 's nachts beelden kan doorgeven, zodat de op scherp gezette vangkooi gemonitord kan worden. De hele kooi inclusief directe omgeving dient zichtbaar te zijn. Deze beelden moeten real time worden verzonden naar de verantwoordelijke uitvoerder.
18. Wanneer een wild zwijn is gevangen wordt de toezichthouder en de provinciale zwartwildcoördinator door de uitvoerder direct hiervan op de hoogte gebracht middels een sms-bericht, onder vermelding van het machtigingsnummer. Het telefoonnummer van de toezichthouder en van de zwartwildcoördinator staat vermeld op de machtiging.

19. Wilde zwijnen welke overdag worden gevangen worden zo snel mogelijk in de vangkooi met de toegestane middelen gedood door een jachtaktehouder.
20. Wilde zwijnen welke 's nachts worden gevangen, worden uiterlijk onmiddellijk na zonsopkomst in de vangkooi met de toegestane middelen gedood door een jachtaktehouder
21. Blijkt ter plaatse, of uit de beelden van de wildcamera, dat er andere dieren zijn gevangen, dan worden deze onmiddellijk in vrijheid gesteld.
22. Zodra de gedode dieren uit de kooi worden gehaald worden zij in niet-ontweide staat gewogen en voorzien van het verstrekte keurmerk ('loodje').
23. Na verwijdering van de vangkooi wordt de machtiging door de aanvrager op inactief gezet.
24. Alle stappen dienen te worden geregistreerd. Het betreft het traject van eerste keer voeren tot het afbreken van de vangkooi.
25. Het gehele vangproces dient middels camera's vastgelegd te worden.
26. Beelden van het proces dienen te worden gearchiveerd voor het bevoegd gezag tot ten minste vier weken na afloop van de machtiging.
27. Van ieder gedood wild zwijn dienen twee serumbuisjes bloed te worden afgenomen en te worden gestuurd naar de Gezondheidsdienst voor Dieren te Deventer.

PROCEDURELE OVERWEGINGEN

Aanvraag

Op 22 mei 2023 hebben wij van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, Onderwijsboulevard 225, 5223 DE te 's-Hertogenbosch, een aanvraag ontvangen voor een ontheffing op grond van artikel 3.10, tweede lid, juncto artikel 3.8 eerste lid, van de Wet natuurbescherming. Het gaat daarbij om het gebruik van vangkooien voor het vangen en doden van wilde zwijnen in de provincie Noord-Brabant.

Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten (verder: GS) kunnen op basis van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb ontheffing verlenen van een of meer van de verboden als bedoeld in het artikel 3.10, eerste lid, van de Wnb ten aanzien van zoogdieren, dan wel ten aanzien van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. Het wild zwijn is een soort als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de Wnb. Op basis van artikel 3.25, vierde lid, kunnen GS tevens ontheffing verlenen voor het gebruik van vangkooien. En, op basis van artikel 3.26, derde lid, van regels ten aanzien van het te gebruiken geweer en munitie.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van de gevolgen van de aangevraagde activiteit. De aanvraag is dan ook in behandeling genomen.

Overige regelgeving

Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan faunabeheer op grond van de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan daarom aan de orde zijn.

INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

1. Wettelijk kader

1.1 Wet Natuurbescherming

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Artikelen 3.1, 3.2 en 3.4 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikelen 3.3 en 3.4 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de ontheffing.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Artikelen 3.5 en 3.6 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. De artikelen 3.8 en 3.9 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een ontheffing.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Artikel 3.10 van de Wnb heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten en geeft de voorwaarden waaronder GS ontheffing kunnen verlenen.

Voor alle soorten geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb). Het gaat dan zowel om beschermd als onbeschermd dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een ontheffing is verleend. Hierin wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen waarop een verleende ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd. De ontheffing kan in elk geval worden ingetrokken als blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Het wild zwijn is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. De staat van instandhouding is gunstig. Op grond van artikel 3.10, tweede lid, juncto artikel 3.8 eerste lid, van de Wet natuurbescherming, kunnen GS ontheffing verlenen van een of meer van de verboden als bedoeld in het artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er dient sprake te zijn van een wettelijk belang, zoals het belang de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- c) door de maatregelen wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.
- d) door de maatregelen wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Ten behoeve van bedoelde ontheffing kunnen GS tevens ontheffing verlenen voor het gebruik van middelen als bedoeld in artikel 3.24, tweede lid, van de Wnb, waaronder begrepen vangkooien. Tevens kunnen GS op basis van artikel 3.26, derde lid, ontheffing verlenen van de bij algemene maatregel van bestuur gestelde regels ten aanzien van het geweer en de munitie, waarbij bij dit laatste ook rekening wordt gehouden met belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu.

1.2 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben ten aanzien van soortbescherming en faunabeheer aanvullende kaders vastgesteld. Deze zijn neergelegd in paragraaf 2.6.1 van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant. Voor bepaalde soorten en handelingen zijn vrijstellingen opgenomen. Ook voor het wild zwijn is een vrijstelling opgenomen in artikel 2.52. Hierin staat aangegeven dat, bij onder andere bestendig beheer en onderhoud, het toegestaan is om het wild zwijn te vangen en/of de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen/vernielen. Ook is in artikel 2.61 de één op één beheermethode verder uitgewerkt.

1.3 Nota faunabeheer

In deze Nota wordt het provinciaal beleid ten aanzien van beschermde soorten en het faunabeheer in de provincie nader uitgewerkt. Volgens de Nota hanteert GS als algemeen uitgangspunt bij faunabeheer het 'nee, tenzij' principe. Van de verbodsbepalingen uit de Wnb kan slechts onder voorwaarden worden afgeweken. Faunabeheer is een van deze uitzonderingen. Ontheffingen voor faunabeheer kunnen slechts worden afgegeven op basis van een door GS goedgekeurd faunabeheerplan. Dit plan moet voldoen aan de eisen uit de Wnb en de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant. Tevens moet dit plan voldoen aan de voorwaarden en uitgangspunten, zoals deze zijn vastgelegd in de Nota. GS hanteren het uitgangspunt dat, als het instrument vrijstelling niet volstaat of toepasbaar is, er bij voorkeur gebruik gemaakt moet worden van het instrument ontheffing.

1.4 Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant

De Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant van (versie 22 februari 2023) geeft de afwegingskaders en voorwaarden voor het beheer van soorten in de provincie Noord-Brabant. In de beleidsregel is beschreven dat de provincie een nulstandsbeleid hanteert, dat het streven is gericht op nul wilde zwijnen. In de Beleidsregel is ten aanzien van het wild zwijn het volgende aangegeven. Opdracht wordt gegeven om wilde zwijnen te doden ten behoeve van de uitvoering van het nulstand-beleid in de gehele provincie, al dan niet met toestemming van de grondgebruiker (in geval inzet van een interventieteam nodig is). Ontheffing voor vangkooien wordt verleend onder de voorwaarde dat de inzet en gebruik plaatsvindt op grond van een vangkooi-protocol. Daarbij geldt voor de gebieden waarvoor regionale beheerplannen zijn vastgesteld, dat het beheer van het wild zwijn wordt vormgegeven conform de aanpak in dit beheerplan en de voorwaarden die GS aan de opdracht en de aanvullende ontheffing verbinden.

1.5 Faunabeheerplan 2023-2029

In het Faunabeheerplan 2023 – 2029 is een nadere toelichting gegeven op de uitvoering van het faunabeleid van de provincie Noord-Brabant. De onderhavige ontheffing op voorhand is aangevraagd op basis van hoofdstuk 35 'wild zwijn'. Het volgende wordt geconcludeerd: "De Brabant-brede aanpak om verspreiding van het wild zwijn te voorkomen in de periode 2017-2022 is niet succesvol gebleken: de populatie lijkt niet aanzienlijk gereduceerd te zijn, en in enkele gebieden heeft het wild zwijn zich opnieuw gevestigd. In deze gebieden moet gezocht worden naar een manier van samenleven met het wild zwijn die voor alle partijen acceptabel is. De FBE kiest daarom voor een gebiedsgerichte aanpak middels gebiedsplannen die opgesteld én uitgevoerd worden in de gebieden. Het doel van de gebiedsplannen is gedurende de looptijd van dit faunabeheerplan schade en overlast van wilde zwijnen planmatig te reduceren, waarbij de schade niet hoger is dan € 250 per schadegeval per bedrijf. De inzet en het resultaat van (preventieve) middelen in relatie tot schadedoelstelling en schadevergoeding verdient monitoring en rapportage in de komende beheerperiode. Om verdere verspreiding naar nieuwe gebieden en uitbreiding van de populatie te voorkomen, moeten alle beschikbare middelen ingezet kunnen worden. De provinciale opdracht wordt daarom gecontinueerd. Wanneer dit onvoldoende effectief is, kan de FBE ervoor kiezen om het interventieteam in te zetten."

2. Toetsing effecten door ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

De ontheffing is aangevraagd voor het gebruik van vangkooien voor het vangen en doden van wilde zwijnen in de provincie Noord-Brabant. Er wordt ontheffing gevraagd voor

- De inzet van de vangkooi, type 2.0, op basis van een ondertekende samenwerkingsovereenkomst tussen grondgebruiker, uitvoerder, jachthouder en de zwartwildcoördinator van de WBE;
- Het gebruik van het kogelgeweer vanaf kaliber 0.22 voor het doden van biggen tot 15 kg in de vangkooi.
- Het gebruik van nachtzicht- en warmtebeeldapparatuur en geluiddemper.

Het gaat daarbij om een voortzetting van voorgaande verleende ontheffingen Z/116404.

De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/199174.

2.2 Mogelijke effecten op beschermde soorten

Door de inzet van de vangkooi en het daaropvolgend afschot worden wilde zwijnen gedood. Bij het doden van het dier wordt voorkomen dat het dier onnodig lijdt. In het vorige faunabeheerplan is dit op dezelfde wijze toegepast. Er zijn daarbij geen negatieve effecten te zien geweest op de aanwezige populatie.

2.3 Alternatievenafweging

In Noord-Brabant gold in de periode van het afgelopen faunabeheerplan (2017-2023) een nultschadebeleid (geen schade door wilde zwijnen in Noord-Brabant) en het voorkomen van verdere verspreiding. Het afschot van wilde zwijnen neemt vrijwel elk jaar toe, beheerjaar 2018-2019 en 2020-2021 vormen daarop een uitzondering. Sinds het toestaan van nachtzicht- en warmtebeeldapparatuur heeft het gebruik van dit middel een enorme vlucht genomen, ruim tweederde van het afschot vindt plaats met ondersteuning van nachtzichtapparatuur. Het afschot heeft zich meer verplaatst richting de nacht en er worden meer verschillende beheermethodes toegepast. Om de effectiviteit van het beheer te verhogen, worden naast preventieve maatregelen, maatregelen genomen zoals het aanleggen van voerakkers en het hakselen van banen in mais. Geconcludeerd kan worden dat inzet van de huidige middelen en methoden niet leidt tot realiseren van de provinciale doelstelling nulstand/nultschade. Zowel de getaxeerde faunaschade, de verspreiding van de wilde zwijnen, ook naar nieuwe gebieden, en het afschot zijn toegenomen in de beheerperiode 2017- 2022. Het aantal aangereden dieren is licht afgenomen sinds 2017-2018. Sinds 2010 is er echter een stijging te zien in. Om verdere verspreiding naar nieuwe gebieden en uitbreiding van de populatie te voorkomen, moeten alle beschikbare middelen ingezet kunnen worden. De provinciale opdracht wordt daarom gecontinueerd.

De vangkooi vormt slechts een klein onderdeel van de uitgevoerde maatregelen. Sinds 2016 wordt de vangkooi ingezet. Aanvankelijk werd een vangkooi gebruikt die op scherp werd gezet zodra de wilde zwijnen goed op het voer afkwamen. Het nadeel van deze vangkooi was de kans op bijvangst. In 2019 is de vangkooi in samenwerking met de gemeente Heeze-Leende doorontwikkeld naar een vangkooi 2.0. Door middel van real time camerabeelden kan de vangkooi 2.0 op afstand bediend worden zodra er wilde zwijnen in de kooi aanwezig zijn, zodat bijvangst is uitgesloten. In totaal zijn in de periode 2016-2022 118 wilde zwijnen met de vangkooi gevangen tijdens 23 inzetacties binnen drie verschillende wildbeheereenheden. In de periode 2019-2022 is de vangkooi maar enkele keren ingezet. Bij uitvoerders is er beperkt draagvlak voor de inzet van de vangkooi vanwege kans op sabotage en vernielingen. Ook de publieke opinie speelt een belangrijke rol bij de inzetbaarheid van de vangkooi.

Als geen beheermaatregelen binnen Brabant worden uitgevoerd, dan worden de maximale aantallen wild zwijn bepaald door het beschikbare voedsel en groeit de wilde zwijnenpopulatie verder door naar ecologische draagkracht. Onduidelijk is om welke aantallen het dan gaat. De inschatting van de effecten bij niets doen zijn, gebaseerd op het Faunabeheerplan 2023-2029, dan als volgt:

- geen of minder natuurlijke verjonging van loofboomsoorten;
- meer landbouwschade en daarmee uit te keren schade tegemoetkomingen;
- meer aanrijdingen, hoger risico op schade en letsel;
- te sterke predatie op dierlijk voedsel (zoals reptielen en bodembroeders). Door omwoeling verlies aan plantensoorten, maar ook meer kieming van soorten (zowel gewenst als ongewenst).
- meer overlast door verdere verspreiding, bijvoorbeeld richting woonwijken;
- meer verspreiding van dierziekten (zoals AVP), minder isolering en uitdoving van de besmettingshaard.

2.4 Belang van de aanvraag

In het faunabeheerplan zijn diverse belangen onderbouwd. De ontheffing is aangevraagd in het belang van de volksgezondheid (risico op overdraagbare dierziekten) en de openbare veiligheid (verkeersveiligheid en overlast), alsmede op het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen en veehouderijen. Deze belangen zijn opgenomen in artikel 3.8, vijfde lid onder b.

Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen

Faunaschade bestaat uit vraat en wroetschade waarbij de bodem wordt omgewoeld en de gewassen ontworteld worden. De schade wordt voornamelijk aangericht in gras en mais, samen vertegenwoordigen deze gewassen ruim 80% van de schade. De schade aan gewassen laat sinds 2018 een sterk stijgende lijn zien. In de beheerperiode 2010/2011 tot en met beheerperiode 2018/2019 lag de getaxeerde faunaschade tussen € 37.493 en € 89.544. In de beheerperiode 2019/2020 tot en met 2021/2022 is de getaxeerde faunaschade meer dan verdubbeld naar bedragen tussen € 190.766 en € 220.973. Hierbij is het belangrijk om op te merken dat de werkelijke schade hoger ligt dan de genoemde getaxeerde schades, omdat een deel van de schade niet geclaimd wordt.

In het belang van de openbare veiligheid

Regelmatig zijn wilde zwijnen betrokken bij aanrijdingen, waarbij de schade enorm kan zijn. Aanrijdingen met fauna worden gemeld via de meldkamer van de politie. In Noord-Brabant worden deze meldingen afgehandeld door SAMF, Stichting Afhandeling en Monitoring Fauna-aanrijdingen. Het aantal aanrijdingen is na een piek van 35 aanrijdingen in 2017-2018 weer gedaald naar 19 aanrijdingen in 2021-2022. Een groot deel van de aanrijdingen vindt plaats langs provinciale wegen, met name hoge snelheden in de avond en nacht zijn in belangrijke mate debet aan het aantal aanrijdingen. Verondersteld wordt dat een aanrijding met een wild zwijn meer schade oplevert dan een aanrijding met een ree omdat een wild zwijn (veel) zwaarder is en een lager zwaartepunt heeft (Stichting Wildaanrijdingen Nederland). De schadelast voor verzekeraars bij een aanrijding met een (wild) dier is de laatste jaren flink toegenomen. In 2017 kostte de gemiddelde claim de verzekeraars € 1.632, in 2020 is dit gestegen tot € 1.921. Sinds de komst van wilde zwijnen in 2009 hebben diverse wegbeheerders op locaties waar veel aanrijdingen met zwijnen plaatsvonden, rasters geplaatst om die te voorkomen. Dit draagt in sterke mate bij aan het beperken van het aantal aanrijdingen. In 2019 heeft de provincie Noord-Brabant de campagne “Ik let op wild” gestart en zijn onder andere borden, banners en dynamische wildwaarschuwingssystemen geplaatst.

Gemeenten waar wilde zwijnen voorkomen ontvangen regelmatig meldingen over confrontaties tussen recreanten en wilde zwijnen. Soms is er dan sprake van een aanvaring tussen een loslopende hond en een wild zwijn, schrikt een paard van de wilde zwijnen, of komt een wandelaar per ongeluk tussen een zeug en haar biggen. Over het algemeen schrikken mensen daarvan en soms durven ze daardoor de bossen niet meer in (mededeling gemeente Heeze-Leende).

Andere dwingende redenen van groot openbaar belang

Wilde zwijnen kunnen meerdere dierziekten verspreiden, zoals de rondworm *Trichinella*, en de virussen klassieke varkenspest (KVP), mond-en-klauwzeer (MKZ) en de ziekte van Aujeszky (ZvA). Wanneer dergelijke ziekten uitbreken bij gehouden varkens of wilde zwijnen, heeft dat grote gevolgen voor zowel de varkenshouderij als de populatie wilde zwijnen. Sinds enkele jaren komt ook de Afrikaanse varkenspest (AVP) voor in Europa. Vanuit het oosten verspreidt het virus zich gestaag naar West-Europa. Het grootste risico op introductie van AVP in de populatie wilde zwijnen komt van menselijk handelen. Uitbraken op varkenshouderijbedrijven en besmettingen in de populatie wilde zwijnen worden direct zoveel als mogelijk geïsoleerd. Actuele besmettingen zijn te raadplegen via de EU-site over de Afrikaanse varkenspest. Een besmetting heeft grote gevolgen voor varkenshouders en andere belanghebbenden. Bij een besmetting van gehouden varkens wordt het welzijn van varkens ernstig geschaad door de verschijnselen. Daarnaast worden varkens op besmette locaties geruimd en worden in gebieden rondom besmette bedrijven vervoersbeperkingen ingesteld. Ook worden varkensbedrijven mogelijk preventief geruimd. Een uitbraak in een bedrijf leidt ook tot internationale handelsbeperkingen, waardoor de hele varkenssector wordt getroffen. Dierenwelzijn, economie (kosten voor sector en overheid) en imago van de sector worden geschaad. Bovendien kan de handel worden geschaad. Zo kunnen afnemers in andere landen besluiten geen producten meer af te nemen, maar ook sluiten landen buiten de Europese Unie mogelijk hun grenzen voor varkens en varkensproducten van bedrijven die niet zijn gelegen in besmet gebied, zoals ook België is overkomen.

Wanneer AVP in de populatie wilde zwijnen geconstateerd wordt, dan heeft dit gevolgen voor dierenwelzijn. Een groot deel van de populatie sterft. Om de besmetting te isoleren en het virus uit te roeien worden er langere tijd strikte regionale beperkingen ingesteld. Verspreiding van AVP kan plaatsvinden door contact met besmette dieren (dood of levend), besmet voer of besmet afval. Er is een aannemelijk risico op introductie van AVP in een gebied via menselijk handelen.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang voldoende onderbouwd is om de ontheffing te kunnen verlenen. De mogelijkheid tot inzet van de vangkooi 2.0 bij het beheer van het wild zwijn is noodzakelijk.

2.5 Staat van instandhouding wild zwijn

In Nederland zijn drie leefgebieden voor het wild zwijn aangewezen waar zij mogen voorkomen, Veluwe (1994), Meinweg (1994) en Meerlebroek (2012). Binnen deze leefgebieden wordt planmatig beheer uitgevoerd om de gunstige staat van instandhouding van het wild zwijn in Nederland te borgen.

De provincies hebben in hun faunabeleid opgenomen dat wilde zwijnen buiten deze drie leefgebieden in principe niet gewenst zijn. Desondanks zijn in delen van Limburg, Brabant, Overijssel en Gelderland, buiten de aangewezen leefgebieden, al jaren populaties wilde zwijnen aanwezig. Deze populaties nemen in verspreiding en aantal toe. Dit is ook het geval in Noord-Brabant. Dit is onder andere het geval in de gebieden Groote Peel, Leenderbos en Maasduinen, waarna het wild zwijn ook verder is gaan verspreiden over Noord-Brabant.

In de drie beheerjaren 2018-2020 groeide de schade naar een niveau dat vijf keer hoger ligt dan het gemiddelde van de direct voorafgaande periode 2010-2018. Het aantal verkeerslachtoffers stijgt in die periode met een factor tien en het afschot met een factor acht. Het verspreidingsgebied is in die periode fors toegenomen. Deze indicatoren lijken te wijzen op een sterke groei van de populatie. Er zijn geen landelijke gegevens bekend met betrekking tot de staat van instandhouding van het wild zwijn. Sinds 2009 wordt de status van het wild zwijn op de Rode lijst omschreven als niet-bedreigd. De duurzame stand van instandhouding wordt gewaarborgd in de leefgebieden op de Veluwe, De Meinweg en Meerlebroek in Limburg, buiten deze leefgebieden geldt geen instandhoudingsverplichting.

Op grond van inschatting, modellering en ontwikkelingen in afschot, schade, valwild en verspreidingsgebied kan worden afgeleid dat de populatie in Noord Brabant sinds 2010 sterk groeit, vanaf 2018 explosief. De staat van instandhouding van het wild zwijn is hiermee gunstig. Het beheer van de afgelopen jaren heeft geen negatieve effecten gehad op de populatie en daarmee op de staat van instandhouding. De ontheffing op basis van het faunabeheerplan 2023 -2029 is gelijk aan de toegepaste ontheffing in voorgaande beheerperiode (2017-2023). Er zijn daardoor geen negatieve effecten op de staat van instandhouding van het wild zwijn te verwachten.

2.6 Maatregelen

In het Faunabeheerplan 2023 – 2029 is beschreven welke maatregelen voor het wild zwijn en het middel vangkooi genomen worden.

- Voor het vangen van wild zwijn wordt vangkooi 2.0 ingezet. Door middel van real time camerabeelden kan de vangkooi 2.0 op afstand bediend worden zodra er wilde zwijnen in de kooi aanwezig zijn, zodat bijvangst is uitgesloten.
- Inzet vindt enkel plaats op basis van een ondertekende samenwerkingsovereenkomst tussen grondgebruiker, uitvoerder, jachthouder en de zwartwildcoördinator van de desbetreffende wildbeheereenheid.
- Er geldt een protocol voor het vangen en doden van wilde zwijnen. Dit is opgenomen in de voorschriften van de ontheffing.
- Naast de vangkooi 2.0, worden binnen de ontheffing de volgende middelen ingezet:
 - kogelgeweer vanaf kaliber 0.22
 - dit om ook het doden van biggen tot 15 kg in de vangkooi mogelijk te maken.
 - Kunstlicht, nachtzicht- en warmtebeeldapparatuur
 - Voor het effectief beheer na zonsondergang.
 - Geluiddemper
 - de effectiviteit van het beheer verbetert door het gebruik van de demper doordat het schot moeilijker te lokaliseren is voor dieren. Bovendien treedt er minder geluidsverstoring op in het gebied en is het voor jagers minder schadelijk voor het gehoor.
- Periode is jaarrond, tevens op zon- en feestdagen, gedurende het gehele etmaal.

Wij zijn van oordeel zijn dat de voorgestelde maatregelen voldoende zijn om te borgen dat geen afbreuk wordt gedaan aan het streven het wild zwijn in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

3. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij de gevraagde ontheffing. De ontheffing wordt slechts voor de in het besluit genoemde soorten en beschreven activiteiten verleend. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten die conform het Faunabeheerplan 2023 - 2029 worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.

Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

KENNISGEVING WET NATUURBESCHERMING, Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant, Inzet vangkooi 2.0 voor wilde zwijnen binnen de provincie Noord-Brabant Z/199174

Beschikking

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken bekend dat zij op 1 augustus 2023 een ontheffing op grond van artikel 3.10, tweede lid, juncto artikel 3.8 eerste lid, van de Wet natuurbescherming **verleend** hebben (kenmerk: Z/199174-362198) aan de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch, voor het gebruik van vangkooien voor het vangen en doden van wilde zwijnen in de provincie Noord-Brabant. De ontheffing is geldig voor de periode van 1 juli 2023 tot en met 30 juni 2029.

De aanvraag, het besluit en de bijbehorende stukken liggen vanaf 3 augustus 2023 tot en met 13 september 2023 **6 weken ter inzage** bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), telefoonnummer (088) 743 00 00. Voor inzage in de bijbehorende stukken dient een afspraak gemaakt te worden. Het besluit is digitaal op te vragen via e-mail info@odbn.nl of te vinden op de website www.officielebekendmakingen.nl.

Bezwaar

Bezwaren tegen dit besluit kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S-HERTOGENBOSCH

Wij vragen u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden. Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, naam en adres van de indiener, de dagtekening en ons kenmerk van het besluit. Ook dient u een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar hierin op te nemen.

Daarnaast vragen wij u vriendelijk om een kopie van dit besluit bij te voegen. Kunt u ons ook uw telefoonnummer geven? De provincie kan dan, mocht dit nodig zijn, u bellen om samen de beste aanpak van behandeling van uw bezwaarschrift te bespreken. Meer informatie over de behandeling van bezwaarschriften vindt u op www.brabant.nl/bezwaar.

U kunt het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie bereiken via telefoon (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Voorlopige voorziening

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een bezwaarschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij: de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om de bezwaren te behandelen en daarop een besluit te nemen. Voorwaarde om een voorlopige voorziening te vragen is dat er sprake is van spoedeisend belang.

Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

Aan deze procedure is het kenmerk Z/199174 gekoppeld. Wij verzoeken u bij correspondentie dit kenmerk te vermelden.

's-Hertogenbosch, augustus 2023